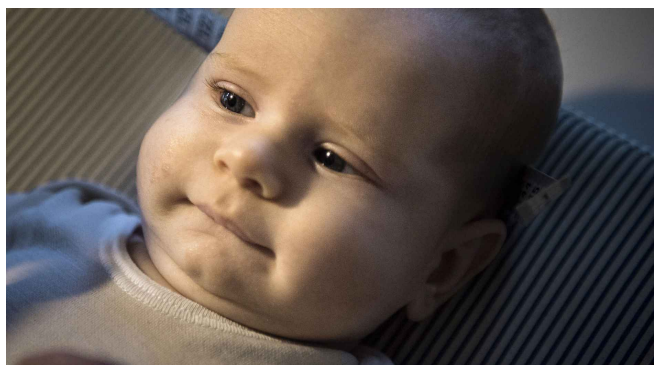

<https://k.dk/s/IqKL>

Kronik

Psykolog og spædbarnsekspert: Det lille barn kan ikke få en ny start ved at blive fjernet

Store børn og unge kan vi tale med, men i forhold til de nyfødte og helt små børn kan det være sværere at få en dialog. Her drejer det sig om at vide, hvad der er bedst for et barn, skriver kronikøren. (Arkivfoto).

22. februar 2021, kl. 20:45

Inger Thormann, Psykolog og partner i Dansk Institut for Spædbarnsterapi

Dette er en kronik. Kronikken er udtryk for skribentens egen holdning.

Intentionen med ”Barnets lov” er, at barnet skal have de bedst tænkelige opvækstvilkår. Det får barnet ikke, hvis forældrene allerede i graviditeten stresses, og alt håb for at kunne beholde det ventede barn dømmes ude fra begyndelsen, skriver psykolog

”Flere udsatte børn skal have et nyt hjem. Tidligere end i dag. Det vigtigste for et lille barn er at vokse op med tryghed, kærlighed og stabilitet. Derfor bør flere udsatte børn bortadopteres, så de får en reel ny start på deres liv.” Sådan sagde Mette Frederiksen (S) i sin nytårstale. Og det er nu gentaget af social- og ældreminister Astrid Krag (S).

Som specialist i små børns udvikling må jeg reagere på ønsket om, at et lille barn skal

have en ny start. For det lille barn kan ikke få en ny start. Barnets ”start”, begyndelsen på dets liv, sker ved undfangelsen. Sådan er det. Barnet lever med de erfaringer, det har fået fra livet i mors mave, fra selve fødslen og fra den første tid sammen med forældre eller andre omsorgsgivere. I dag foreligger der megen forskning på området. Barnet er ikke ”et ubeskrevet blad”, når det bliver født. Ej heller, når beslutningen om adoption tages af moderen/forældrene eller af myndighederne, når barnet lige er født eller er få måneder gammelt.

Vi har at gøre med et lille menneske, som allerede er en unik personlighed, præget af det, som det har arvet af sine forældre, det genetiske, og af de oplevelser, som det har haft siden, det blev undfanget, og da det lå i sin mors livmoder. Psykolog Henrik Dybvad Larsen kalder det ”myten om det ubeskrevne blad”, hvis vi tror, at det lille barn kan få en ny start, for eksempel ved at blive bortadopteret.

Alt hvad, en gravid kvinde føler og tænker, viderekommunikeres til det barn, hun bærer. Således kan moderens angst, depression eller stress forandre barnets intellekt og personlighed.

Når barnet fødes, er det allerede dybt forbundet med sine forældre, særlig dets mor, i hvis mave det har ligget. Når barnet fødes, er moderen det eneste, som barnet kender. Barnet kender hendes duft, hendes bevægelser, hendes stemme. Alle i sundheds- og socialvæsenet skal værne om denne mor-barn-tosomhed/dyade.

I Danmark har vi haft en rodfæstet tradition for at værne om mor og barn, ikke mindst de sårbare forældre og det barn, de venter eller lige havde født. I de seneste år har der sneget sig en hårdhed ind, og jeg har for nyligt oplevet, at den såkaldte støtte blev til krav og trusler om, at barnet kunne blive fjernet.

Intentionen med ”Barnets lov” er, at barnet skal have de bedst tænkelige opvækstvilkår. Det får barnet ikke, hvis forældrene allerede i graviditeten stresses, og alt håb for at kunne beholde det ventede barn dømmes ude fra begyndelsen. Ethvert forældrepar skal støttes til en sund udvikling gennem graviditet, fødsel og første tid efter fødslen. Den, der

hjælper, jordemoder, sygeplejerske, sagsbehandler og andre, skal tro på, at en individuel og ligeværdig omsorg for forældrene skaber gode rammer for, at forældrene kan mærke sig selv og mærke deres barns behov både fysisk og følelsesmæssigt.

Gennem hele forløbet skal forældrene vejledes på en kærlig og empatisk måde om kommunikation med barnet i praksis, og forældrene må bibringes en forståelse for, hvorfor det er så vigtigt for barnet, at der dannes en relation, og at der udvikles tilknytning.

Af og til opleves forældre, som ikke er i stand til at respondere på vores bestræbelser på den måde, vi ønsker, og der kan opstå usikkerhed om, hvorvidt forældrene vil være i stand til at varetage en tilstrækkelig god omsorg for deres barn. I disse tilfælde vil kommunen oftest iværksætte en særlig observation af forældre og barn.

Observationen kan foregå på en familieinstitution over nogle måneder med intensiv støtte til både barn og forældre. Observationen kan også foregå i en plejefamilie eller i familiens eget hjem. Observationen munder ud i en vurdering af, hvorvidt forældrene med fortsat støtte, kan varetage forældrerollen eller, om de ikke kan. De fleste kommuner vælger herefter at lade barnet komme hjem til forældrene med støtte eller lade barnet alene få ophold i en plejefamilie.

På dette tidspunkt har barnet været sammen med sine forældre 24 timer i døgnet, efter at det blev født. Adskilles barnet fra sine forældre, for herefter kun at se dem måske to timer hver 14. dag, er det fra barnets perspektiv en pludselig og voldsom oplevelse. For barnet er mor og far blevet væk. Sker denne adskillelisesproces ikke meget forsigtigt og med tilstrækkelig støtte til barnet, vil barnet kunne udvikle et traume.

Det er også voldsomt for forældrene, og naturligvis skal der være nogen, der har en kærlig arm rundt om dem. Barnet skal have megen hjælp, og der skal tales direkte til barnet, om det, der sker og er sket. I dag ved vi, at barnet forstår det, der formidles til det, når det gøres efter de retningslinjer, vi er i besiddelse af.

Får barnet ikke tilstrækkelig hjælp i denne for barnet så voldsomme situation, er der en sandsynlighed for, at barnet vil føle sig forladt, og ud i livet vil denne forladthedsfølelse kunne dukke op, uden at man tænker på, at forladthedsfølelsen har sin rod i et tidligt traume, som er opstået ved en for hurtig adskillelse og en for hurtig anbringelse.

Fortællingen til barnet kan gennemføres på flere måder. Barnet kan få spædbarnsterapi af en psykolog eller psykoterapeut. Barnet kan få sin historie af sin sagsbehandler, i en børnesamtale. Og endelig kan forældre og plejeforældre fortælle barnet om adskillelsen og om de beslutninger, der er taget.

Adoption kan være en god løsning for mange børn, hvis kontinuiteten sikres. Barnet befries for at flytte mellem forskellige plejefamilier og hjemmet, og det befries for angsten for, at forældrene vil kræve barnet hjemgivet og dermed, at det skal flytte væk fra den plejefamilie, som det var glad for og tryk ved. Det betænkelige ved adoption af spædbørn er, at barnet mister sit biologiske ophav, sine forældre. Men der kan skabes en mulighed via såkaldte åbne adoptioner, hvor barnets ønske om at møde sine forældre kan imødekommes.

I virkeligheden er det også barnets ret. Dette kunne "Barnets lov" passende implementere, når nu hensynet til barnet ønskes i første række. Det viser sig nemlig, at nogle adopterede børn ønsker at møde deres biologiske forældre. Der tales om en længsel, der nogle gange kan være meget voldsom. Hvorfor kunne hun ikke passe mig? Elskede hun mig ikke? Ville hun mig ikke?

Når nu hensynet til barnet ønskes i første række, vil barnets behov sikres bedst ved, at det får et trygt og stabilt hjem, helst for resten af barndommen, samtidig med at barnet sikres kontakt til dets livsnerve, de biologiske forældre. En kontakt, som udelukkende skal være på barnets betingelser. Uden kontakten til livsnerven vil barnet miste en del af sin identitet, hvilket ofte vil vise sig ved uro og rastløshed igennem livet.

At kende den sande historie om sig selv er en gave. Det ved vi – også fra de børn, der er adopterede fra andre lande. Børnene skal høre deres historie igen og igen, og i forhold til

disse børn må vi være åbne om, at der er ting, vi ikke ved. Vi må ikke falde for fristelsen til at gætte på det ene og det andet. Barnet vil mærke, at det, der siges, ikke er sandt, idet kroppen husker de ting, der er sket. Men vi kan besøge deres hjemland, interessere os for deres kultur, deres musik og kunst.

Store børn og unge kan vi tale med, men i forhold til de nyfødte og helt små børn kan det være sværere at få en dialog. Her drejer det sig om at vide, hvad der er bedst for et barn. Denne viden har sin rod i en kombination af praktiske og teoretiske erfaringer. Og den viden har vi.